

Українське кіно. Яким воно має бути?

Редакція звернулася до науковців та діячів культури з двома питаннями:

1 Які ваші уподобання в кіно?

2 Яким би ви хотіли бачити кіно українське?

я ностальгійно згадую кращі українські фільми...

Вілен Горський

завідуючий кафедрою філософії НаУКМА, доктор філософських наук.

1 Сьогодні я майже не відвідую кінотеатрів. Сподіваюсь, ще колись до них повернутись, але коли в Києві буде не тільки один «Кінопалац», і коли в тому ж «Кінопалаці» демонструватимуть не тільки американські бойовики, а щось дещо інше. Отже, можу говорити про кіно в тому вигляді, в якому я знайомий з ним завдяки телебаченню. Нинішній стан мене вкрай не задовольняє. Передусім я глибоко переконаний, що засилля американської культури ладне привести до суттєвого зниження культури. І не лише в Україні. Ця культура відмінна не лише від нашої, а від загальноєвропейської і щодо духовності відмінна далеко не в кращому плані. Крім того, нам показують не кращі американські фільми, а найдешевші, розраховані на американського глядача. Я випадаю зі складу аудиторії, якій адресуються ці фільми, я телевізор просто виключаю. Останнім часом з'явилась дивна альтернатива. СТБ, судячи з усього, закупило французькі фільми, і хоч вони теж не кращі, а середні, проте вже ближчі до мене, оскільки несуть заряд європейської культури, а не американської. Але все ж таки, і це не може задовольняти, оскільки є моя культура і свій потяг до неї як пердставник телевізійної аудиторії я сьогодні ніяк не можу задовольнити. Я не кажу про класиків європейської культури — Фелліні тощо, я включаю до сфери уподобань також російську культуру тою мірою, якою вона увійшла до моєї української культури: зокрема, Андрій Тарковський — це мій ідеал.

2 Щодо українського кіно, то є когорта людей, фільми яких я дивився і готовий дивитися далі. Це фільми Ілленка, Балаяна, Осики, мабуть, є молоді, я не маю змоги слідкувати за ними. Це той рівень, який мене міг задовольняти. І саме тому в мене зараз великий потяг до сво-

го рідного кіно. Я пам'ятаю часи, коли ми всі лаяли кіностудію ім.О.Довженка, розглядаючи її як щось найнижче. А тепер от я ностальгійно згадую кращі українські фільми як найяскравіші вияви духовності. І, як мені здається, українське кіно свій потенціал далеко не вичерпало. Українське кіно тою мірою, якою воно мені знайоме, на жаль, не доходить до глядача — про це часто доводиться читати. Те, що доходить, теж не задовольняє. «Роксолана» — це, скоріше, не по наших мірках, на мене це справило враження досить штучного витвору. Тому я мрію про відродження українського кіно, кіно інтелектуального, кіно, яке б зачіпало моє серце і душу. І саме мою. Коли дивлюсь Ілленка твори, то наші душі співзвучні, бо ми ж виховані й виростили в одній культурі.

Я з великим сумом спостерігаю за російським кіно. Мабуть, є якісь геніальні витвори, вони просто до мене не дійшли, але падіння рівня культури там спостерігається. Принаймні, оці останні два знакових фільми М.Михалкова «Сибірський цирюльник» та «Ворошиловський стрілок» С.Говорухіна. Мене вони просто жажнули. Якщо цю ідеологію самодержавства, православ'я і народності, що утверджує фільм Михалкова, розглядати як ідейний і духовний прапор для нинішньої Росії, то мені просто жаль цієї Росії. А «Ворошиловський стрілок» — це просто заклик до самосуду, до терору як вихід із цієї ситуації, в якій опинилася країна. Хоча обидва достатньою мірою талановиті митці й від них можна було б чекати чогось вищого. І те, що зал захоплено сприймає, — найстрашніше. Я розумію появу цих фільмів як відгук на цю кризову, критичну ситуацію, в якій суспільство перебуває, але, на жаль, відповідь полягає у бажанні опустити себе до цього рівня, щоб догодити. Зрозуміло, глядачі за це гроші заплащать, але ж це може привести до жахливих наслідків не лише щодо кіно, а щодо стану культури взагалі.

мені все ще хотілося б чогось істотного дізнатися...

Тарас Возняк

головний редактор журналу «І» (Львів).

1 Я людина досить консервативна, люблю традиційно авангардове і може навіть формалістичне кіно. Очевидно, я ще не опустився до прихованого паразитизму чи навіть простацтва так званого постмодерну, який свою неміч відповісти на істотні питання ховає за постмодерною позою. Мені все ще хотілося б чогось істотного дізнатися, а може навіть і щось зробити. Бо ж саме час — ще маю на те сили і бажання. Тому й хотів би побачити у полотні екрану, структурі кадру, динаміці візуального ряду якісь з'яви, що сягають поза це полотно, вглиб

якогось сенсу. Тому колекціоную Пітера Грінуея та Жана Люка Годара. Не без того, щоб подивитися і Кустуриці.

2 Гадаю, що українське кіно потрібне. Однак не тому, що воно повинно бути як атрибут державності. А як ті вуста, якими ми можемо щось промовити, ідентифікуватися з українським візуальним рядом. Бо ж не можемо залишатися «безсловесними» чи радше позбавленими бачення самих себе. А то останнім часом краще вивчиш райони Нью-Йорка чи Лос-Анжелеса. Хоч не обов'язково це має бути репродукція «поетичного» кіно. Інші часи вимагають іншої кіномови. Можливо, навіть знятої дешевими камерами. Це теж «лице» сучасності.